ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1983

Vyhlásené: 12.12.1983 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

**141**

# VYHLÁŠKA

**Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí**

z 25. novembra 1983

**o zmenách a doplneniach vyhlášky č. 128/1975 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení, v znení neskorších predpisov**

Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí ustanovuje po dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi a s Ústrednou radou odborov podľa § 172 ods. 1 zákona č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 150/1979 Zb., zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 7/1982 Zb. a zákona č. 116/1983 Zb.:

## Čl. I

Vyhláška Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 128/1975 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení, v znení vyhlášok č. 108/1979 Zb., č. 164/1979 Zb., č. 15/1982 Zb. a č. 78/1982 Zb., sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 11 ods. 1 sa na konci pripájajú tieto slová:

   „utrpeného pri plnení pracovných úloh v zamestnaní I. (II.) pracovnej kategórie alebo v priamej súvislosti s ním.“.

2. V § 14 ods. 1 písm. a) č. 6 sa za slová „stabilizačné odmeny“ vkladajú slová „(vernostné stabilizačné odmeny)“.

3. § 14 ods. 1 písm. d) znie:

   „d) v pomere vojaka z povolania, príslušníka Zboru národnej bezpečnosti a príslušníka zboru nápravnej výchovy:

   1. služobný príjem a ostatné peňažné náležitosti vyplývajúce zo služobného pomeru, pokiaľ podliehajú dani zo mzdy, [15])

   2. osobitné peňažné náležitosti, pokiaľ majú povahu stabilizačných odmien, aj keď sú od dane zo mzdy oslobodené.“.

4. V § 18 sa doterajšie znenie označuje ako odsek 1 a pripája sa odsek 2, ktorý znie:

   „(2) Nárok na plný starobný dôchodok sa nezvyšuje za dobu ďalšieho zamestnania, po ktorú pracujúci zamestnanie nevykonával z dôvodu pracovného voľna bez náhrady mzdy (odmeny, príjmu) alebo neospravedlnenej neprítomnosti v zamestnaní.“.

5. V § 20 ods. 1 sa v prvej vete za slová „dohody o pracovnej činnosti“ vkladajú slová „a príjmov občana poskytujúceho služby na základe povolenia národného výboru, znížených o výdavky spojené s touto činnosťou“.

6. V § 20 sa za odsek 2 vkladá nový odsek 3, ktorý znie:

„(3) Ak ide o občana poskytujúceho služby na základe povolenia národného výboru, skúma sa splnenie podmienky podstatného poklesu zárobku vždy po uplynutí kalendárneho roka.“. Doterajšie odseky 3 až 6 sa označujú ako odseky 4 až 7.

7. V § 24 ods. 4 sa na konci pripája táto veta: „Ak ide o občianku poskytujúcu služby na základe povolenia národného výboru, vykonáva sa krátenie vdovského dôchodku vždy po uplynutí kalendárneho roka.“.

8. V § 25 ods. 1 písm. d) sa za slovo „základnej“ vkladá slovo „(náhradnej)“.

9. § 36 včítane nadpisu znie:

**„§ 36**
**Príspevok na úhradu za užívanie bytu vojaka**

K § 73 ods. 4 zákona

(1) Príspevok na úhradu za užívanie bytu a za služby s tým spojené sa môže poskytovať až do sumy 300 Kčs mesačne

a) slobodnému, ovdovelému, rozvedenému alebo inak osamelému vojakovi, ktorého byt v čase výkonu základnej (náhradnej) služby vojaka nikto iný neužíva,

b) vojakovi, ak z čistého príjmu členov spoločnej domácnosti vojaka pripadá na jedného člena najviac 690 Kčs mesačne; [24]) ak je členka domácnosti ťarchavá, pripočíta sa jeden člen domácnosti naviac.

(2) Príspevok na úhradu za užívanie bytu sa poskytuje na žiadosť vojaka. O čase poskytovania a o práve požadovať vrátenie neprávom poskytnutého príspevku platia ustanovenia § 75 ods. 1, 3 a 5 zákona.

(3) Za byt sa na účely poskytovania tohto príspevku považuje aj obytná miestnosť v zariadeniach určených na trvalé bývanie pridelená príslušným orgánom alebo organizáciou.“.

10. Za § 39 sa vkladá § 39a, ktorý včítane nadpisu znie:

**„§ 39a**
**Zabezpečenie občanov poskytujúcich služby na základe povolenia národného výboru pri vojenskom cvičení**

K § 77 ods. 2 zákona

(1) Občanom poskytujúcim služby na základe povolenia národného výboru patrí pri vojenskom cvičení a ďalších druhoch služby v ozbrojených silách, s výnimkou základnej (náhradnej) služby, náhrada príjmu, ak bezprostredne pred nástupom vojenského cvičenia (inej služby) mali účasť na zabezpečení podľa druhej časti, piateho dielu aspoň tri mesiace; splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak sa nemohla splniť z dôvodu všeobecného záujmu alebo z iného vážneho dôvodu.

(2) Do doby uvedenej v predchádzajúcom odseku sa započítavajú aj doby, v ktorých bol občan poskytujúci služby bezprostredne pred udelením povolenia na výkon tejto činnosti dôchodkovo zabezpečený z dôvodu inej činnosti.

(3) Náhrada príjmu sa poskytuje za každý kalendárny deň vojenského cvičenia. Základom pre výpočet náhrady príjmu je priemerný čistý denný príjem (§ 97d). Pre poskytovanie náhrady príjmu inak platia obdobne ustanovenia § 78 ods. 2, 5 a 6 zákona.“.

11. § 40 včítane nadpisu znie:

**„§ 40**
**Výplata zaopatrovacieho príspevku a náhrady príjmu**

K § 75 ods. 1 zákona

(1) Zaopatrovací príspevok (náhrada príjmu umelca a občana poskytujúceho služby na základe povolenia národného výboru) sa zaokrúhľuje na celé koruny hore a vypláca sa v určenom výplatnom termíne na bežný mesiac.

(2) Za časť kalendárneho mesiaca sa vypláca za každý deň služby v ozbrojených silách tridsatina mesačného zaopatrovacieho príspevku (náhrady príjmu umelca).“.

12. V § 42 v prvej vete v zátvorke sa za slovo „umelca“ vkladajú tieto slová: „a občana poskytujúceho služby na základe povolenia národného výboru“.
13. V § 83 sa vypúšťa odsek 1 a označenie odseku 2.
14. Názov štvrtého dielu, druhej časti znie:

„DÔCHODKOVÉ ZABEZPEČENIE PRACUJÚCICH NA ZÁKLADE DOHODY O PRACOVNEJ ČINNOSTI".

15. Nadpis nad § 94 sa vypúšťa.
16. § 97 včítane nadpisu sa vypúšťa.
17. Za § 96 sa vkladá nový piaty diel, ktorý včítane nadpisu znie:

**„PIATY DIEL**
**ZABEZPEČENIE OBČANOV POSKYTUJÚCICH SLUŽBY NA ZÁKLADE POVOLENIA NÁRODNÉHO VÝBORU**

**Základné ustanovenia**

**§ 97**

(1) Občania poskytujúci služby na základe povolenia národného výboru[80]) (ďalej len „občania poskytujúci služby“) sú zúčastnení v kalendárnom roku na zabezpečení v chorobe, na zabezpečení matky a dieťaťa a na dôchodkovom zabezpečení ako pracujúci s odchýlkami ďalej uvedenými, ak

a) nie sú zúčastnení na zabezpečení (poistení) z dôvodu inej činnosti,

b) nepožívajú starobný ani invalidný dôchodok a

c) vykonávajú túto činnosť v takom rozsahu, že z príjmov z nej dosiahnutých v predchádzajúcom kalendárnom roku sú povinní platiť daň z príjmov obyvateľstva.[81])

(2) Občania poskytujúci služby sú zúčastnení na zabezpečení v chorobe, na zabezpečení matky a dieťaťa a na dôchodkovom zabezpečení aj vtedy, ak ich príjmy v predchádzajúcom kalendárnom roku nedosiahli zdaniteľnú výšku len preto, že

a) povolenie na poskytovanie služieb udelil národný výbor až v priebehu roka, alebo

b) boli pre chorobu alebo úraz uznaní dočasne za neschopných na výkon povolenej činnosti alebo im bola nariadená karanténa, alebo

c) boli v kúpeľnej starostlivosti, alebo

d) vykonávali základnú alebo inú obdobnú službu v ozbrojených silách (náhradnú službu, vojenské cvičenie a pod.), alebo

e) ak ide o ženu, aj preto, že sa starala o dieťa (aj osvojenca alebo iné dieťa, ktoré prevzala do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov) vo veku do troch rokov,

a povolenú činnosť nevykonávali z týchto dôvodov najmenej 30 kalendárnych dní; v predchádzajúcom kalendárnom roku musí však občan poskytujúci služby dosiahnuť v čase, keď uvedené dôvody netrvali, pomernú časť príjmov uvedených v predchádzajúcom odseku písm. c), zodpovedajúcu tomuto času.

(3) Ak dôvody uvedené v predchádzajúcom odseku pod písmenami b) až e) trvali po celý predchádzajúci kalendárny rok, považuje sa podmienka ustanovená v odseku 1 písm. c) za splnenú.

(4) Pre účasť na zabezpečení v kalendárnom roku, v ktorom bolo občanovi poskytujúcemu služby udelené povolenie na túto činnosť, sa za dosiahnutý príjem (odsek 1 písm. c) považuje pravdepodobný ročný príjem určený národným výborom (§ 97d ods. 2).

(5) Ak občan poskytujúci služby (odsek 1) vykonáva aj činnosť na základe dohody o pracovnej činnosti,[82]) je zúčastnený na zabezpečení len podľa tohto dielu vyhlášky.

**§ 97a**

Zabezpečenie v chorobe, zabezpečenie matky a dieťaťa a dôchodkové zabezpečenie občana poskytujúceho služby vzniká najskôr dňom, od ktorého je občan oprávnený podľa povolenia národného výboru vykonávať túto činnosť, a zaniká dňom skončenia platnosti povolenia.

**Zabezpečenie v chorobe a zabezpečenie matky a dieťaťa**

**§ 97b**
**Dávky**

(1) Zo zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa sa poskytujú tieto dávky:

a) kúpeľná starostlivosť,

b) nemocenské,

c) peňažná pomoc v materstve,

d) podpora pri narodení dieťaťa,

e) prídavky na deti,

f) pohrebné.

(2) Pokiaľ sa ďalej neustanovuje inak, spravuje sa poskytovanie dávok uvedených v predchádzajúcom odseku predpismi o poskytovaní obdobných dávok platnými pre pracujúcich v pracovnom pomere. 35)

**Nemocenské**

**§ 97c**

(1) Občanovi poskytujúcemu služby patrí nemocenské, ak je pre chorobu, úraz, po dobu karantény alebo po dobu kúpeľnej starostlivosti uznaný za dočasne neschopného

na výkon povolenej činnosti, ak počas tejto doby občan alebo niekto iný v jeho prospech túto činnosť nevykonáva.

(2) Nemocenské patrí za kalendárne dni a určuje sa z priemerného čistého denného príjmu, najviac však zo sumy 86 Kčs.

(3) Výška dennej sumy nemocenského za prvé tri kalendárne dni neschopnosti na výkon povolenej činnosti je 70% priemerného čistého denného príjmu a za štvrtý a každý ďalší kalendárny deň pracovnej neschopnosti je 90% priemerného čistého denného príjmu. Pri neschopnosti na výkon povolenej činnosti pre úraz utrpený pri výkone tejto činnosti patrí 90% priemerného čistého denného príjmu od prvého dňa neschopnosti.

**§ 97d**

(1) Priemerný čistý denný príjem sa určí zo započítateľného príjmu. Započítateľný príjem je príjem dosiahnutý vykonávaním povolenej činnosti za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom vznikol nárok na nemocenské, a to po odpočítaní výdavkov spojených s vykonávaním tejto činnosti a dane z príjmov obyvateľstva.[81])

(2) U občana poskytujúceho služby,
- ktorý nemohol vykonávať povolenú činnosť po celý kalendárny rok z dôvodov uvedených v § 97 ods. 2 písm. b) až e) alebo
- ktorému bolo udelené povolenie až po 1. októbri kalendárneho roka alebo
- ktorému vznikol nárok na nemocenské v kalendárnom roku, v ktorom mu bolo udelené povolenie,

sa za započítateľný príjem považuje pravdepodobný ročný príjem určený národným výborom. Pri určení pravdepodobného ročného príjmu národný výbor vychádza z predpokladaného príjmu, ktorý by občan mohol dosiahnuť, keby povolenú činnosť vykonával po celý kalendárny rok, po odpočítaní predpokladaných výdavkov a zodpovedajúcej dane z príjmov obyvateľstva.

(3) Priemerný čistý denný príjem sa vypočíta tak, že sa započítateľný príjem delí počtom kalendárnych dní pripadajúcich na kalendárny rok, za ktorý sa zisťuje započítateľný príjem; do počtu kalendárnych dní sa pritom nezahŕňajú doby uvedené v § 97 ods. 2 písm. b) až e), prípadne doba pred vydaním povolenia.

**§ 97e**
**Peňažná pomoc v materstve**

(1) Peňažná pomoc v materstve patrí odo dňa prerušenia výkonu povolenej činnosti, najskôr však od začiatku ôsmeho a najneskôr štvrtého týždňa pred očakávaným dňom pôrodu, ako ho určil lekár.

(2) Peňažná pomoc v materstve patrí za kalendárne dni vo výške 90% priemerného čistého denného príjmu; ustanovenia § 97c a 97d platia obdobne.

**§ 97f**
**Prídavky na deti**

Pre nárok na prídavky na deti sa podmienky pracovného úväzku a odpracovanej doby považujú za splnené, pokiaľ občan poskytujúci služby je zúčastnený na zabezpečení podľa tohto dielu.

**§ 97g**
**Dôchodkové zabezpečenie**

(1) Za hrubé zárobky občana poskytujúceho služby sa považujú príjmy dosiahnuté výkonom povolenej činnosti po odpočítaní výdavkov spojených s výkonom tejto činnosti.

(2) Do hrubých zárobkov sa započítava aj príjem z povolenej činnosti znížený o výdavky spojené s jej výkonom, dosiahnutý v kalendárnom roku, v ktorom občan poskytujúci služby nebol zúčastnený na zabezpečení podľa tohto dielu len preto, že jeho príjem nedosiahol zdaniteľnú výšku.

(3) Ustanovenia § 95 platia aj tu.

**§ 97h**

(1) Národný výbor, ktorý vydal povolenie na poskytovanie služieb, a národný výbor príslušný na vyrubenie dane z príjmov obyvateľstva majú povinnosť poskytovať národnému výboru, ktorý rozhoduje o zabezpečení v chorobe a zabezpečení matky a dieťaťa občanov poskytujúcich služby, všetky podklady potrebné na vykonávanie sociálneho zabezpečenia týchto občanov a zasielať ich do 3 dní odo dňa, keď nastali skutočnosti zakladajúce túto ohlasovaciu povinnosť.

(2) Občan poskytujúci služby je povinný bez prieťahov oznámiť národnému výboru, ktorý vydal povolenie na poskytovanie služieb, úraz utrpený pri výkone povolenej činnosti a ak ide o ženu, prerušenie výkonu povolenej činnosti z dôvodu starostlivosti o dieťa vo veku do troch rokov. Tento národný výbor je povinný s občanom poskytujúcim služby spísať záznam o úraze a naďalej spolupôsobiť pri zisťovaní skutočností rozhodujúcich pre posúdenie nároku na dávky pri pracovnom úraze.“.

18. V § 100 písm. c) sa za slová „(§ 98 ods. 1)“ vkladajú slová: „alebo zabezpečenie v chorobe, zabezpečenie matky a dieťaťa ako občanom poskytujúcim služby“.

19. V § 136 ods. 2 písm. a) v prvej vete na konci sa bodka nahrádza čiarkou a pripájajú sa slová: „pričom priemerný mesačný zárobok sa neobmedzí podľa § 14 ods. 5 zákona.“. V druhej vete sa za slová „bol vymeraný dôchodok“ vkladajú slová „ale neobmedzený podľa § 14 ods. 5 zákona.“.

20. V § 136 ods. 3 sa slová „v odseku 7“ nahrádzajú slovami „v odseku 8“.

21. V § 149 sa na konci pripája táto veta:

„Príslušný orgán nesmie odmietnuť spísanie žiadosti o dôchodok, a to aj keď sa domnieva, že občan nespĺňa podmienky určené pre nárok na dôchodok alebo ak nie je žiadosť občana doložená potrebnými dokladmi.“.

22. § 151 písm. m) znie:

„m) u občanov poskytujúcich služby národný výbor, ktorý rozhoduje o ich zabezpečení v chorobe a zabezpečení matky a dieťaťa;“.

23. V § 154 sa vypúšťa odsek 2. Doterajšie odseky 3 a 4 sa označujú ako odseky 2 a 3.

24. § 154 sa dopĺňa novým odsekom 4, ktorý znie:

„(4) Ak ide o občana poskytujúceho služby, je povinnosťou národného výboru [§ 151 písm. m)] viesť v evidencii, okrem údajov uvedených v odseku 1 písm. a), b), f), g) a h), aj povolenie na poskytovanie služieb, príjmy dosiahnuté výkonom povolenej činnosti, výšku dane z príjmov obyvateľstva vyrubenej z týchto príjmov podľa príslušných predpisov[81]) a výšku vlastných výdavkov spojených s výkonom tejto činnosti.“.

25. Zoznam chorôb z povolania uvedený v prílohe č. 1 vyhlášky sa mení a dopĺňa takto:

a) Položky číslo 37 a 38 znejú:

| | |
|---|---|
| „37 Astma bronchiale | pri práci s látkami s alergizujúcim účinkom a pri práci, kde pôsobia senzibilizujúce alebo iritujúce činitele za také uznávané, ktoré sú charakteristické pre druh práce |
| 38 Porucha sluchu spôsobená hluchom | v ktorých sú pracujúci vydaní nadmernému hluku“. |

b) Na konci sa pripájajú položky číslo 43 a 44, ktoré znejú:

| | |
|---|---|
| „43 Bronchopulmonálne choroby spôsobené prachom z bavlny (byssinóza), ľanu, konopí alebo sisalu | k č. 43-44 v ktorých sú pracujúci vydaní tomuto nebezpečenstvu |
| 44 Vonkajšie alergické alveolitídy a ich následky spôsobené vdychovaním organických prachov typu farmárske pľúca“. | |

## Čl. II
## Prechodné ustanovenia

(1) Ak skutočnosti rozhodujúce pre poskytovanie nemocenského alebo peňažnej pomoci v materstve občanov poskytujúcich služby nastali pred 1. januárom 1984 a trvajú i po tomto dátume, posudzuje sa nárok na ich poskytovanie podľa tejto vyhlášky; dávky však patria najskôr od 1. januára 1984.

(2) Ak sa priemerný mesačný zárobok, z ktorého sa vymeriava dôchodok, zisťuje aj za obdobie pred 1. januárom 1984, určia sa hrubé zárobky podľa tejto vyhlášky.

(3) Pri určení priemerného mesačného zárobku umelca sa prihliada aj na príjmy z umeleckej činnosti dosiahnuté pred účinnosťou tejto vyhlášky za čas, keď bol zabezpečený dobrovoľne.

(4) Starobný dôchodok priznaný pred účinnosťou tejto vyhlášky z priemerného mesačného zárobku, do ktorého nebol zahrnutý príjem dosiahnutý z umeleckej činnosti v čase, keď bol umelec zabezpečený dobrovoľne len preto, že nespĺňal podmienku 10 rokov nepretržitého zabezpečenia podľa druhého dielu druhej časti vyhlášky, vypočíta sa novo z priemerného mesačného zárobku, pri určení ktorého sa prihliadne aj na príjem dosiahnutý umelcom v čase, keď bol zabezpečený dobrovoľne a ak dobrovoľné zabezpečenie trvá ku dňu účinnosti tejto vyhlášky. Novovypočítaný starobný dôchodok sa prizná na žiadosť, najskôr však odo dňa účinnosti tejto vyhlášky.

## Čl. III

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. januárom 1984.

**Minister:**

**Boďa v. r.**

80) Nariadenie vlády ČSR č. 154/1982 Zb. o poskytovaní služieb občanmi na základe povolenia národného výboru a nariadenie vlády SSR č. 158/1982 Zb. o poskytovaní služieb občanmi na základe povolenia národného výboru. Zásady č. 20/1965 Zb. pre poskytovanie niektorých služieb a opráv občanmi na základe povolenia národného výboru.

81) Zákon č. 145/1961 Zb. o dani z príjmov obyvateľstva v znení zákona č. 103/1974 Zb. a zákona č. 162/1982 Zb.

82) § 232 ods. 2 Zákonníka práce.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.